

ktore je Europa zdaj zapletena, pomanjšala, te je gotovo, — ali v nekdanje cené čase se nikdar več ne bo spreobrnila. Škodljiva pomota bi bilo pričakovati tistih časov, ki so nekdanj bili; marveč je treba, da vsaka družina se dobro zavé, da se stari časi več poverniti ne morejo. Ta zavest nas bo pripeljala k spoznanju, da današnja dōba je, tako rekoč, prestopok v boljši čas, k večji delavnosti in k obilnišim pridelkom, k boljšemu in umnišemu gospodarstvu v velikem in malem, k razširjenju omike in k odpravi marsikterih napēnih razmer, ki so še zdaj med enim in drugim stanom. Potreba je silila od nekdanj ljudi k večji delavnosti, h koristnim popravam, k novim znajdbam, — k napredku sploh. Čas je veliko koló, ki se neprenehoma suče: gorje tistemu, ki ga ustaviti misli, — stare ga! Zemlje ne moremo raztegniti; je je, kolikor je je, — ljudi pa je od leta do leta več na svetu, in vsi hočejo živeti od nje. Ni tedaj družega pomočka, kakor z večjo umnostjo in z večjo pridnostjo jo siliti, danam donaša obilniših pridelkov, ktere skriva v blagodar-nem svojem naročju, od milostljivega Stvarnika ji podeljenem. Tudi obertnijstva in rokodelstva se morajo od dné do dné zboljševati, da se izdeluje blago hitro, dobro, lično in, kar je moč, cenó. Obertnik, fabrikant in rokodellec, ki ne zamore tega, zaostaja za drugimi in pride na beraško palico. In tako je povsod in pri vsaki reči.

Sedanja dragina, čeravno, žalibog! hude rane seka milionom in milionom ljudi, ima vendar to dobro, da je voditeljca h večjemu napredku v gospodarstvu vsih narodov. Spoznali pa bojo ljudjé nje pomembo še le popolnoma tadaj, ako bo višja cena vsacega pridelka in izdelka na vse strani dovršena. V tem boju pa morebiti še leta in leta pretekle; zatega voljo bo vsak modro ravnal, ki si prizadeva tako gospodariti, da tega prestopanja v boljši čase ne bo prehudo občutil; pomoček k temu pa je varčnost in umno gospodarjenje.

Ozrimo se zdaj po svetu in preišimo: ali se res smé misliti, da, če se sedanja dragina bo zmanjšala po nekterih dobrih letinah in po umirjenem svetu, vendar popolnoma ne bo prešla nikdar več?

Poslednje leta so se po različnih okoljšinah večidel po vsi Evropi državini stroški povikšali tako, da veliko presega dohodke. Nasledek tega so povsod večji davki, ki jih je treba plačevati. Kdor pa davek plačuje, naj je od zemljiša, obertnijstva, pohištva ali kakorsnega koli blaga, skuša, da po višji ceni, po kateri blago prodaja, to pridobi, kar mora davkov več plačati. To je en vzrok, kateri bo toliko dalje obstal, kolikor dalje se svet popolnoma ne bo pomiril in se državini stroški ne boje poravnali z dohodki, zraven tega pa stanovitnost dnarne cene ne bo osnovala, ktero ustanoviti si vlada že dolgo prizadeva.

Drugi vzrok dragine je, da je vsako leto več ljudi na svetu, ki povžijejo več pridelkov, in jih zatega voljo podražujejo. Bog nas obvari kuge in vojská, ki pokončajo veliko ljudi! Sicer pa ne more drugač biti, da več ljudi več živeža potrebuje, in potem se podražuje cena njegova. Kar je enemu predrago, pa kupi drugi, in nazadnje mora tudi uni tako plačati. Ne le v mestih, temuč tudi po kmetih je zmiraj več ljudstva; cerkve, ki so pred 100 leti še dosto velike bile, so premajhne zdaj za to in uno faro. Ker tedaj ni misliti, da bi rodovitnost ljudstev nehala, tudi ni pričakovati, da bi nehala ta vzrok dragine.

Tretji vzrok je, da vsak se hoče lepši nositi, vsak boljši živeti. Ker se z navadnimi dohodki ne more izhajati, si skuša vsak, od delavca in posla

noter do gospodarja in gospodinje, povikšati svoje dohodke, terja večje plačilo, in to spet podražuje vsako reč. Zato grejo vsi sirovi izdelki, pa tudi drugo blago zmiraj višje; če pa v ceni ni poskočilo, je pa za toliko slabeje. Iz začetka se branijo ljudjé dražjega blaga, sčasoma se ga privadijo — in cena ostane.

Vsak pa si ne more pomagati v dragini; tisti, ki ničesa prodati in ničesa spečati nima in ki ne kupčuje, ne more poskočiti z nobeno stvarjó. Za te ni družega pomočka, kakor da varčni živé in si ne privošijo nobene potrate.

Slovanski popotnik.

* Slavnoznaní Vatroslav Lisinski, kateri je mnogo izverstnih muzičnih del, med temi tudi dve operi, zložil, je 30. maja umerl v Zagrebu. Ni bil še popolnoma 34 let star, in že je mogel v najlepšem razvitku bogato nadarjenega in blagega duha slovó vzeti od sveta, kterege bi bil gotovo razveselil še z mnogimi krasnimi cvetlicami muzične umetnosti. „Neven“ obžaluje smert njegovo rekoč: Š njime čemo zakopati najvruče naše nade i želje za uskèrsnutjem domaće glasbe na temelju i u duhu narodnom“.

* V turških deželah (ki so v Evropi, Azii in Afriki) je 32 milionov duš; med temi je 16 mil. 120.000 kristjanov, namreč 14 mil. 630.000 starovercov, 1 mil. 478.000 katoličanov in 12.000 protestantov. Mahomedancov (to je, spoznavavcov turške vére) je 14 mil. 520.000, od katerih jih pa v Evropi samo okoli 2 miliona stanuje, in še med tema 2 milionoma je večidel poturčenih Slavjanov, Gerkov itd. Pravi Turki ali Osmanli stanujejo večidel v Azii in Afriki. Judov je v turških državah 1 mil. 360.000. — V europejski Turčii se šteje 12 milionov kristjanov, med kterimi je le 1 milion Grekov (Helenov), 7 mil. Slavjanov, 4 milione Rumanov. V aziatski Turčii pride na 10 mil. Turkov le 1 mil. Grekov, 2 mil. Jermenov itd. Ako se Grekom še zmiraj od nekdanjega gerškega carstva sanja, so pozabili, da milionček Grekov v Evropi ne bo podjarmal 7 milionov Slavjanov in 4 milione Rumanov.

* Česki šolski svetovavec Wenzig je že drugi zvezek českega pesništva v nemški prestavi na svitlo dal. Obseže naj več pesem Boleslava Jablonskega.

* V Pragi so prišle sledeče knjige na svitlo: Mazepa, zgodovinsk roman iz ruskega od Bulgarina, prestavljen od Volaka. Obseže tri zvezke. — Život (življenje) Mahomedanův; iz angleščine Wašingtona Irvinga, od Ladisl. Rieger-a. Tretji zvezek. — Tři mušketyři, 28. in poslednji zvezek dobroznanega francoskega dela.

* Česki pisatelj Maly se marljivo trudi s prestavo Shakespeareovih dramatičnih spisov.

* Slavno znani horvaški jezikoslovec gospod Berlič je izdal novo horvaško gramatiko.

* Znani zgodovinar Chumecky je od starinarskega društva v Kodanji za častnega uda izvoljen bil.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Lvova 15. junia. Naš rojak, c. k. profesor Jakob Šoklič je 3. dan t. m. umerl. Škoda za mladega, pridnega moža, ki je bil bistra glava. Lahka mu zemlja!

Od sv. Bolfenka pri Pesnici na Štaj. Častiti pisatelj iz Ormoža žaluje v 44. listu „Novic“ zapušeni grob pokojnega gosp. Antona Krempl-a, ker še res ni s križem ovenčan. Al dragi pisatelj! ozrite se v pesniško dolino na pokopališe sv. Bolfenka in bote ravno kaj takega našli. Tam počivajo že čez pet let za mertudom

umerli gosp. Jožef Marič, ki so tamkaj okoli 20 let duhovni pastir bili. Božja kapla jih je v gojzdu četrtno ure od doma dospela, in do časa, dokler jih mertve v farovž donesejo, je njihovo pohošeno premoženje noge dobilo, tako, da skor ni bilo mogoče jih poštno na mertvaški sklog položiti. Ni lepo kaj takega očitati, pa je li bilo lepo, kaj tacega storiti? Vést bo to že vsakemu rekla, ki je po krivici v premoženje pokojnega segel! Dobrotnika nikjer nikjer ni bilo, ki bi se bil na grob in križ rajnega spomnil, in ako zdajni gosp. kurat ne bi vsako leto gomile s cveticami obsejali, bi že zdaj ne bilo poznati groba pokojnega. Rajni vender niso cerkve in ubogih pozabili; zato jim lepa lepa hvala ostane! V miru počivajta gg. Krempl in Marič — brez križcev!

Letina bo v pesnički dolini na senu in kruhu bogata, ako je za naprej kaka nesreča ne zadene. Vinogradniki nas strašijo, da nam bo Bog v jeseni na visok klin ročko obesil, kar jim pa ne verjamemo popolnoma, ker se tu in tam lepo grojzdiče nahaja, in grojzadne bolezni še veliko ne poznamo. Sadja razun češnj in sliv ne bode nič, zato pa hvala lanski letini, ki nas je za tri dojdóče leta s sadjem oskerbela. Ako bi v redu gospodarili, bi letošnjega pomanjkanja ne občutili tako teško. Pa kaj! „kda kaj je, se potrese vse“, — „kda že nič več ni, te se odprejo oči“.

Gradišaneec.

Iz Verhnike 16. junia. (Rokodelska edinst.) Na Verhniki smo se rokodelci posvetovali in za dobro spoznali, združeno bratovščino vpeljati, v kateri zamore vsaki svoje izučene učence oprostiti, in v dokaz oprostjenja z učilnimi listi previditi. Veselili smo se prihodnjega reda in upali v vedni prijaznosti kakor bratje med sabo živeti. Al kako se je vse nasproti obrnilo! — namesti bratovske edinstosti je zdaj med nami razpirtje, sovražstvo in zaničevanje. Vzrok tega je le-tá, da, kakor pregovor pravi: vsaki berač le svojo mavho ceni in druge zaničuje. Zdaj se je najdel previden mož med nami, kateri nas je v 3 verste razdelil: prvi so sedlarji: ti imajo cele okolice konjsko vprego kerpiti; dosti zaslužijo in radi obišejo svojega predsednika v njegovi gostivnici. Drugi so kovači, vsi domači, malo drugači. Tretja versta je pa tista, ktera ni pripravljena, da bi svoj zaslužek nosila kazat v gostivnico. In — tako spet edinstosti ni!

Jože Tomšič.

Iz Ljubljane. V saboto dopoldne, na sv. Janeza Kerstnika dan, ki je patron Ternovske cerkve, se bo z veliko slovesnostjo položil podstavni kamen novi cerkvi.

Novičar iz mnogih krajev.

Te dni se bojo Nj. velič. cesar s presvitlo cesarico na Ogersko podali, naj pred v Požun (Pressburg), potem v Budo in Pešt. — 17. dan t. m. je bilo spet za 20 milionov fl. v banknote zamenjanih državozakladnih listov na Dunaji očitno sožganih. — Dunajski vradni list naznanja, da za dunajsko cerkev, ki se bo v spomin srečne otetbe cesarjeve zidala, je do konca maja se iz vsih dežel nabralo 1 milion in 169.357 fl. 1¹/₄ kr., medalja, svetinja, zlata ura in sreberen križ; naj več se je nabralo na Dunaji, na Ogerskem, Laškem in pa na Českem. — Kako radi se Dunajčanje po železnici vozijo, se razvidi iz tega, da se jih je samo na dan sv. rešnjega telesa v Glognico in nazaj peljalo 12.244, ki so vožnino plačali 6074 fl. 18 kr. — Pred 14 dnevi je po več krajih Českega z dežjem vred padalo nekega rumenega semena toliko, da posebno okoli Melnika in Libenic so ga nabrali nekteri po več bokalov; to zernje, ki so ga ljudje rumeno mano imenovali, na mleku

kuhano ni bilo dobro, na vodi pa bolje. — Vesela novica se sliši iz južnih Tirolov, da dosihmal je terta še popolnoma zdrava. — Iz rusovsko-turškega bojišča je „Oest. Corr.“ prinesel naj novejšo novico, da 13. dan t. m. so Turki z veliko silo iz Silistre planili nad Ruse, in ker je Turkom tudi na pomoč prišla za oprostitev Silistre poslana armada, se je vnel strašen boj, ki je 15. junia, ko je pismo iz Bukurešta šlo, še neprenehoma terpel; general Šilder je bil hudo ranjen. — Nektere pisma pravijo, da ni res, da bi bil Musa-paša, komandant Silistre, mertev; druge pa terdijo, da je. Ravno tako eni pravijo, da v boju 9. junia je bil knez Paskievich v desno nogo, drugi v desno roko vstreljen; kaj je pravo, ne vémo. Sploh je težavno, iz prvih novic vselej resnico zvediti; očiten dokaz tega so nam vradne naznanila, ki jih vsaka stran piše sebi na hvalo in dobro; tako, na priliko, rusovsko naznanilo od boja pri Silistri 29. maja scer samo obstoji, da „je bila njih zguba velika zavolj prederznega napada“, šteje pa mertvih in ranjenih le 857, — nasproti pa turško naznanilo od ravno tiste vojske pravi, da zunaj tistih merličev in ranjenih, ki so jih Rusi sabo vzeli, je mertvih na bojišču ostalo 1500. Čigava je resnična? — Rusovska armada, ki je poslednji čas pri Aluti stala, se od 9. t. m. v več oddelkih pomikuje v Moldavo proti austrijski meji Erdeje, kjer že zdavnej kozaki na straži stojé. — Francoski vradni časnik „Moniteur“ je naznanil, da bode austrijska armada obsedla Moldavo in Valahijo; vradni dunajski časnik „Oest. Corr.“ pa pravi na to, da ta novica je še pre-zgodnja. — Govorica, da se bota pruski kralj in rusovski car snidila v Gumbinah, se zmiraj iznovega ponavlja. — 29 angleških vojnih bark in 18 francoskih se je 13. dan t. m. zedinilo v Barösundu, 20 angl. milj od Sweaborga; govori se, da Sweaborga zedinjene barke ne bojo napadle, ampak da bojo naravnost nad Kronstadt šle. Od druge strani se sliši, da tiste majhne ladjice za kanone, ki jih Napier potrebuje, ne bojo še to leto izdelane, tedaj tudi napad na Kronstadt še ne bo to leto. — 1. dan t. m. je admiral Dundas blokiral donavske izlive v černo morje. — Angleži so Uleaborg in Brahestadt na koncu finišnega zaliva bombardirali in Rusom za 300.000 sr. rubljev škode storili. — 11. dan t. m. (na gerški binkoštni praznik) je poklical černogorski knez armado na Cetinje in ji podelil 7000 mesingastih križcev, ki jih imajo nositi vojaki v znamenje svete vojske, ki jih čaka po njegovem mnenju.

Popravek.

V poslednjem „novičarju iz Ljubljane“ v 9. versti od spodaj namest „svoj materniga“ beri „svojega maternega“ — in v 15. versti namest „ne sme zanemarjati slovenskiga jezika“ beri „ne smo zanemarjati učenje slovenskega jezika.“

Stan kursa na Dunaji 19. junia 1854.

Obligacije	5 %	85 ⁵ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	82 fl.
deržavnega	4 ¹ / ₂ „	75 ¹ / ₂ „	Windišgrac. „	20 „ 29 ¹ / ₄ „
dolga	4 „	68 ¹ / ₂ „	Waldstein. „	20 „ 30 ³ / ₈ „
	3 „	56 „	Keglevičeve „	10 „ 10 ¹ / ₄ „
	2 ¹ / ₂ „	42 ¹ / ₄ „	Cesarski cekini.	6 fl. 5
Oblig. 5% od leta 1851 B	102	„	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 20
Oblig. zemljiš. odkupa 5% 83	„	„	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834	226 ¹ / ₄ „	„	Pruski Fridrihsdor	11 fl. 15
„ „ 1839	122 ¹ / ₂ „	„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1854	89 ³ / ₄ „	„	na 100 fl.	29 ¹ / ₂ fl.

Loterijne srečke:

na Dunaju	} 14. junia 1854:	76. 26. 1. 73. 47.
v Gradcu		60. 54. 85. 39. 11.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 28. junia 1854.